

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Synonyma medicinae sive clavis sanationis

Simon <lanuensis>

[Venedig], 13. Nov. 1486

|

[urn:nbn:de:bsz:31-315861](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-315861)

Hylatis de rubea tinctorum fm Theo. Priscia. libro de simplici medicina.

Hysophiron vocant aliqui phaselion quoniam foliis qd aniso simile est in phaselio pampinos torquetur capitella sut in summo capite tenuia plena seminis melanti z cetera. Plinius melantium est nigella.

Hysoperide fasilinū semen virtutem habz mixtae est. n. amax z auisere zc. Theo. Pri. libro de simplici medicina.

Hitridatos albe semen Pau. ad acetationez cibi in sto ignoro quid sit. z scias qd Auic. in hoc loco Pau. imitatus precedentes z sequetes medici nas scripsit hanc vero preterijt vt puto ignoras quid esset.

Hyu grece viola vt Cas. se. in collirio vocato dya. leuco hyu. i. de viola alba. sed liber d doctria greca ion habet.

Holbe arabice senegrecum z si dices hulbe non peccas.

Holcus Pl. in saxis nascit ficis aristas hz in cacumine tenues culmo quale ordeū restibile. hac quidam aristedam vocant.

Holisatrum qd ypselimon vocat Plini. z infra quartum genus ex eodem faciunt horeoselinum de his in suis locis.

Holosidera spatula idest ferrea Theo. Priscia. capi. de bernia.

Holostheon Pl. siue dritia est herba ex aduerso appellata a grecis sicut fel dulce tenuis vsque in capillamenti speciem logitudine quattuor digitorum ceu gramē folijs angustis astringens gustu nascit in callibus terrenis zc.

Holus fatuū supra in bachleanica

Holus iamenum blitus.

Holus benedictum est portulaca. Joan. Sera. in pluribus locis.

Horchis Pl. siue seraphis porzi caule palmeo flore gemina radice testiculis simili. quidaz folio scilicet esse dicunt leniori ac minori caule spinoso. z infra statim describit satirion quasi aliam herbam ab hac.

Hors arabice nasturtium scito qm. v. practice Jo. Sera. de prohibendo aborsu circa finem e que dam cofectio que incipit. x. cere dragmas. x. zc. z vbi habetur nasturtij in regali dispositoe Alia. eodem capi. z eadem confectione habetur teste figuli. z hic error: contingit a translate propter similitudinem scripture. nasturtij enim sic scribitur testa vero sic z vocatur hazef. non enim differunt nisi in punctis. tu vero iudica qd est conuenientius. Ste. orzum scripsit.

Hortofellinum Plini. quartum genus apij faciunt ortofellinum alio fructice recto semine cumino simile z cetera.

Hucha scripsit Ste. p. surfure.

Huegi in pratica Aben. Mesue capi. d. spalmo. e.

scorus sed oegi melius.

Huleich ara. rubus.

Humach arabice acetosa lapatium. Ste. humasum scripsit.

Hundebe ara. endiuia latine ituba. g. Ste. cicorio vnde ba intuba.

Hulbe supra in fenugreco

Hunefum scripsit Stepha. pro cinere que benis vocatur sed forte henosum habebatur et corruptum fuit z cetera.

Habet greci duo vel tria fz modernos. nam. i. quam ita vocat sonare faciūt. i. ariqui vo scōm qd Prisc. testat. e. longū sonare faciebant propterea ipsam eta vocant et translatores latini in. e. latinum semper mutabant. per

I hanc scribitur ilios qd est sol eliotropia z similia. aliud. i. vocatur iota cui semper superscribuntur duo puncta sic quando in diphthongo non ca. aliud vocatur. y. psilo qd est dictu. i. tenue qd vocetenui profertur cui etiaz duo puncta superscribuntur sic nos. y. grecum vocamus habet tres diphthongos que semper. i. sonant. vna cōponitur ab. e. z iota cuius hec est figura. alia ab. o. z iota tertia componitur ab. y. psilo z iota cuius hec est figura. hoc sciendum est qd nūq̄ y. pro consonante apud grecos accipitur nec et apud arabes. nam arabes vnum. i. solum habet quāuis vt supra dictum est aliter interdū sonat. i. z. e. z. o. additis notis.

Iabade ara. polium Ste. iabada dicit.

Iaboa ara. mandragora sed apd Aui. aliqui iabrot inuenitur non recte.

Iacintus Dya. herba est que florem purpureum habet z radicem similem bulbo. In vero Dya. iacntus. i. margabare folia hz bulbo similia astaz duorum palmorum z tenue digiti minoris habes grossitudinem comam viridem habens z gibbosam florem hz purpureum radicem bulbo similem zc. est et gēma qdam sic dicta.

Iacor ara. lapis iacintus.

Iamblicu. Pau. cap. de idropisi z iamblicu iquit obsonijs admisceant zc.

Iamen prouincia vnde quandoqz reperit iameni vel aliamen ab ea.

Iamia grece curatio medicamentū z iasis therapia idem.

Iamus ara. bubalus

Iatemon exposuit Ste. qd est bebunegum p bebonigi qd est camomilla.

Iantum vel ientū ut in. iij. Gal. de simplici medicina vbi numerat quedam que non hz gustare est psia vt apparet p. Sera. ca. de taphia z infra vocant ipsum gingizerd.

Iaricrd Jo. Sera. in. vij. suffuf. ad impinguanđū

est semen a sonanti. i. fassafa.
Jarus barba aaron vocatur q̄ z pes vituli d̄f z ser-
 pentaria minor z dracōtea minor
Jasis. g. z s̄k̄elis z therapeis medicina sanitas.
Jaspis gēma lapis preciosus multas h̄z sp̄s.
Jatut ara. pinus masculina
Jatticos. g. medicinalis. i. vocali z̄c.
Jattros medicus possidarius.
Jatrema. g. medicina in his oibus a medicina veni-
 entibus. i. vocalis est.
Jatria. g. medella curatio remediū medicina.
Jaufemin ara. vel iufemin. i. zambach sambucus
 dicta corrupte tamen.
Jaufur ara. opoponar.
Jaxiron scripsit **Ste.** p. iausir z alibi p. iausiri.
Jberidos herba que ara. dicitur reitaragi **Paul.**
 ca. de siatica. p̄fecte at̄ eos req̄scere facit yberi-
 dos herbe v̄sus quā z lepidū alij v̄o agrigardamū
 appellant q̄ est apud nos. nascitur fructex prozia
 lauro solijs z maiora multū h̄ns z̄c. z infra in le-
 pidum z in scitaragi vult hic **Paul.** q̄ quidam
 naustrutum agreste dixerunt esse hanc herbam
 sed apud ipsum est alia cui folia describit z mibi
 offensa fuit tali folio vt dicit que apud grecos vo-
 catur vulgo sarcosagi. i. carnem comedens eo q̄
 radix eius fistulas comedendo curat
Jbicus cuius althea idēz **Cas. fe.** in antidotario
 ca. de dyaquilon z̄c.
Jbleon apud **Dya.** ca. de melle est sp̄s mellis.
Jbos. g. gibus gibrosus yuos p̄ferunt.
Jcoz. g. humor ycozes humores liquozes idē iroi-
 des. i. humorose.
Jcteritia dicta ab aue icteris crocea colore **Plini.**
 ycterus vocatur auis a colore que si spectet ab
 icterico sanari id malum tradunt z auem mori.
 hanc puto vocari auem galgulam z̄c. hic regius
 morbus z arcuatus antiquitus dicebatur. a colo-
 re vero auri hanc auriginem vocant. arcuat⁹ au-
 tem morbus dicitur ab arcu propter colorum va-
 rietatem. liber de doctrina greca. ikteros gerāo.
 sos ictericus q̄ arcuatus z regius latine d̄f albus
 z aureus z cetera.
Jctericos grece ictericus qui z icteridos etiam di-
 citur.
Jctiocola grece apud **Dy.** icthiocola quod dicit̄
 venter est ceti piscis sed vtilior que in p̄to sit al-
 ba z grossa z non pertusa z citius se voluens zc.
 est colla piscis ab ictrios q̄ ē piscis dicta de mul-
 tozum piscium intestinis sit hodie.
Jctis. g. piscis.
Jctidion pisciculus.
Jctinos. g. miluus auis.
Jdam ara. pulmentum.
Jdaros. g. aquaticus. inde ydasmus humor ydropi-
 corum. sed melius p. y. scribūtur.
Jdea **Dya.** folia h̄z oxymirino similia. cui aste sūt
 cum floribus. radix eius s̄iptica est valde necessa-

ria locis q̄bus s̄iptico medicamine ē opus z̄c.
Jdema grece inflatio tumor per oi diphthongum
 scribitur.
Jdromel infra in mellicrato.
Jdor. g. aqua inde ydropilis z alia. sed q̄ melius p
 y. scribit̄ infra queratur
Jdros grece sudo: liber de doctrina greca ide ydro-
 sis sudario.
Jebrene **Ste.** p. iabroba q̄ est mandragora.
Jciumum intestinum est fm a stō. s. post duodenuz
 sic dictum eo q̄ semp vacuū inuenitur.
Jelet eltaim scripsit **Ste.** p. barba yrcina vel ypo-
 quistidos q̄ sit ex ea imo ex fungo q̄ in radice ip-
 sius oritur vt infra in ypo.
Jelben vel iulben in **Albau** exponit q̄ ē spelta.
Jelub supra in albulub.
Jelnarum scripsit pro iulinar q̄ balauftia est.
Jentum ara. ē taphia vt supra in iantum.
Jera. g. i. sacra inde yerapigra. i. sacra amara. sed pi-
 kra dicunt greci z yeralogodion. sed logodion d̄f
 grece p. i. vocale scribi z proferr̄i debet ita q̄ ie-
 ra sit trissilabum.
Jerabotani vel votani vt grecus profert̄ est dictu
 sacra herba z est berbena. nam antiqui in expian-
 dis templis z sacrificijs eorum z in adiurationi-
 bus confederationuz hac herba vtebantur. vt in
 primo **Titi** liuij apparet. vnde romani segmen-
 i. sacrarimen eam vocant apud **Dya.** vero gera
 botanum scribit̄ post grecum.
Jerabotani **Dya.** quam multi peristerion vo-
 cant virgas habet cubiti longitudine z amplius
 angulosas. in quibus folia sunt in circuitu similia
 v̄z sed angusta z paucas incisuras h̄ns in giro s̄
 albaradices oblongas z tenues
Jera ficaria inuenitur ap̄d **Aliba.** in m̄tis locis. p
 ierapigra z ceta.
Jerax grece astur fm kiranidam v̄l accipiter vt in
 li. de doc. gre. i. vocali non cōsonante.
Jergir ara. eruca.
Jerad ara. locusta liber de doc. ara.
Jerdhe ara. panis valde mollis.
Jerebotanum vel vt apud **Dya.** ierabotanz ber-
 bena vt supra
Jetua arabice nomen generale omniū septem spe-
 cierum titimali quas **Dya.** describit fm **Auicē.**
 in secundo cano. quāuis **Joan. Serapi.** in tertio
 capi. de laxatiuis simplicibus dicat q̄ est species
 mezerion.
Jeguers arabice vel geguers quidam exposuerūt
 q̄ est milium sed ipsum vocatur arabice dochon
 vide tur esse genus ad milium z panicum z scaio
 lam que omnia vnus virtutis esse vident z pro-
 pterea **Auicē.** videt̄ de his vnum facere capi-
 tulum in ge.
Jeusir vel iausir ara. opoponar.
Jcum ara. nur supra in ge.
Jcum bane vel bace ara. nur muscata.

- I**eum alke ara. nur vomica.
- I**ezar ara. bantia iezarum scripta **Step.** exponēs daucus agrestis.
- I**ffon **Dya.** multi cameleontā nigram sic vocant
- I**gia grece quedam confectio in antidotario vniuersali z est dictu sanitas valitudo salus incolu- mitas per. y. tamen melius scribitur z cuz diph- thongo enim scribunt.
- I**gidion vel vt quidam giugidion est fumus terre. **Dau.** capi. de sanie oculi quam ypopiaz vocāt igidium posuit z **Auicē.** eodem capi. allegans **Paulum** z eadem scribens medicinā vbi pau- lus igidium ipse fumus terre posuit.
- I**gil supra in scelsis.
- I**gnida acalife vrtica idēz. sed gnidion dicūt greci.
- I**gnis facer plura sunt genera inter que est mediuz hominem ambiens qui zoster vocatur z enecat si circum cinxerit **Plini.** vulgares apud nos cin- gulum vocant z sunt pustule pue rubee igneam punccionem inferentes.
- I**grassia. g. humor p. y. humectatio
- I**grocolerium **Cal.** se. de egritudinibus oculoruz z etiam **Alexan.** eodez casu ab ygros infra. sed p. y. melius.
- I**gron. g. sudor sed p. y. melius
- I**gros grece viridis limpidus purus preclarus li- quidus madidus rosidus humectus humidus sed p. y. melius.
- I**lascos quidam exposuerunt bardanā que z lap- pa maior in antidotario vniuersali i mitridatico magno vocatur.
- I**lion dicitur intestinum longius alijs tertium su- periorum gracilium inuolutuz multis reuolutio- nibus in quo fit illica passio que illiodes z illidis grece dicitur apud **Alexandrum** ab hoc vocan- tur salitie cauponum ile fm gramaticos
- I**liridos **Dau.** ca. de maculis faciei.
- I**mbrius aqua ab imbre dicta. i. pluuialis in collirijs conficiendis apud **Demoste.** z alios plures anti- quorum iubetur apponi.
- I**mbromidari **Alexan.** ca. d. d. s. s. enteria. si cum fe- bre fuerint inquit vlcera imbro midantur z sordi- dantur zc.
- I**mere grece dies inde ymera crifcos idest dies cre- ticus.
- I**mmosphere. g. vocatur psilotrum qd ex arsenico z calce viua conficitur idem alchilleia latine dici- tur fm **Dya.** ca. de arsenico.
- I**molopes. g. cicatrices molops cicatrix.
- I**mpetigo **Cassius** felix greci lichenas dicūt latini zennas. nascuntur ex mellancolico humore rotū do scemate in superficie cutis cum ingenti pruri- tu z asperitate zc. cū in petingo ipsa serpere cute i. ambulare ceperit serpigo dī
- I**nantum grece componitur ex ynos quod est vi- num z antbos flos quasi flos vini. est enim flos vitis maxime agrestis interdum enantum inue- nitur.
- I**mbemon vocant. g. medicamen quod ex lacrimo- learum in maritimis arabice nascentium confi- citur fm **Plini.**
- I**ncardium interior pars seu medullius cuiusque rei vt **Theodo.** **Priscia.** ca. de infusis corpori. z de oculis.
- I**ndanicum ferrum. i. indum ab india zc.
- I**ndi mirobalani dicuntur nigri.
- I**ndicum **Dyasco.** species habet duas. **Unam** q̄ ex se nascitur. Aliud est spuma canarum indica- rum. vno insectores vtuntur z hoc flores purpu- reum habet z in eramine inuenitur vbi artifices purpuram tingunt. siccatur autem in sole z i pil- lulas redigitur. est autem optimum quod vebe- menter est ceruleum et quod ciancum et leue et cetera.
- I**ndicum autem nos communiter vocamus suc- cum herbe que arabice dicitur nil. quo panni tin- guntur.
- I**neleon grece est compositio ex vino z oleo liber d̄ doctrina greca vinum z oleum aliquando corru- pte inuenitur ineleon vt apud **Alexan.** capi. d̄ flegmone stomachi.
- I**nguina **Plini.** herba quam quidam artemon vocant inguinis dolores prohibet etiam manu- tenta. inguinalis etiam vocatur asterion vt supra in afl.
- I**nia grece fibre.
- I**niuba vel ingiba arabice conditum aliquid vt zin- ziber yringi mirobalani z que cetera huiusmodi condiuntur vt in septimo **Joan.** **Serapio.** pro- prio capitulo.
- I**nomel grece compositum ex vino z melle liber d̄ doctrina greca.
- I**nomeli mullum inuenitur sepe in libris de ara- bico translatis onomel corruptum z hoc forte quia inos quod est vinum apud grecos scribi- tur per oi diphthongum sed proferunt. i. non oi z hoc nomen est grecum **Cassius** felix capitu. d̄ icteritā mullum ex vino z melle temperatuz qd̄ inomellitos appellant zc. **Sal.** ad glaucone ino- mel ex vino z melle.
- I**nos. g. vinum a quo supradicta per oi.
- I**notes iam reperij. p. iontos vt apd̄ **The.** **Pri.** vitio scriptoris puto zc.
- I**nquimatizare. i. linire **Alexan.** de oculis primo ca- pitulo. **Item** pro iniicere **Oribasius** capitu. de vlcibus matricis.
- I**nrinon grece psarmicum sternutatoriu. **Oriba- sius** capitu. de mundificantibus caput. z dicitur a rinos quod est naris quia per nares imittatur infra in ri.
- I**nterion. g. colloquintida vt in libro de greco tras- lato simili **Almansori** ex cocordia vtriusqz capi. de qua in oculo.
- I**ntoforos vocat similar vt infra in similar.

Intuba grecum est quod endiua latinum et quod hudebe arabicum ut supra n en. **P**li. intubum erraticam apud nos quidam ambulam appellat in egypto cicorium vocant quod siluestre fit. satium autem ferini q minus fit zc. z infra quidaz propter singularem salubritatem ertston appelant alij paustration quod siluestre genus alij bedirmoda vocant z cetera. **S**te. intuba kicorion bendeaba intuba.

Enula campana sic vocatur a latinis quedam spes panacis que chironia dicitur non enula que e ele num supra in el.

Eobolos. g. venenosus.

Eociner iecur epar **P**li. in multis locis.

Eochooz. g. violaceus. ab qd est viola.

Eoma z ios. g. rubigo eris.

Eon **B**ya. folia habet minora ab edera z nigriora in corio astam habet in medio in qua capitellum est z flos odoratus z purpureus nascitur in locis ymbrosis z asperis zc.

Eontos vel biontos cum. b. sunt pustule rubee seu interdum albe que in facie z naso iuuenuz z maxime bibulorum nascitur vt pluribus libus anti. quis reperitur.

Eon. g. viola vt liber de doctrina greca. z etiam p. o. mega scribitur **S**tepha. ios est benefeguz pro benefegi est viola

Eos grece plura significat. nam ios est venenuz vt in psalterio greco vbi habemus venenum aspidum. **I**tem liber de doctrina greca ios tofarma chon venenum virus. ios iderum rubigo ferri. ios kalku rubigo eris. **I**tem **P**au. ios ferri aut eris **S**tepha. ios calcu est gemarum eris. i. viri. de eris zimar zc.

Eouis barba a **M**acro vocatur semperuiua minor.

Eouis flos planta sine odore.

Eoum quima scripsit **S**tepha. pro iecum albei z e nur vomica.

Eoum mataleum idem p nur methil.

Eoum bua idem picum bacce. i. nur muscata.

Epericon herba perforata herba sancti **J**oan. quidam z scopam regiam vocauerunt fm **B**ya. tres habet species. sed quia per. y. scribitur ifra dicitur de ipsa.

Epia morsus galline anagallus idem de qua supra in an.

Epnatica. g. sunt q sonum vel soporem faciunt **S**al. ad **P**aternianuz zc.

Eppofacs **B**ya. aut ippofies vnde in oriente res limpidantur. nascitur locis maritimis z arenosis fructex est sarmentosa z tenues virgas habet folia habet similia oliue sed angusta z mollia z acuta sicut oriacanta z albidiora z agulosa z bina co iuncta super quas virgas flores habz similes edere semen habet sic cum acina suspensa z mollia z albiora colorez subfeniceu habet radix est ei gros

sa z mollis succo plena gustu amara ericcarur et ipsa sicut taphia succus collectus reponitur maxime cum polenta herba ficcatur in ymbria z reponitur zc.

Eppofestos **B**ya. nascitur in locis quibus z yppo. faes siugen est spine fructex est spansa super terram habet folia minuta z astas minutas z capitella sed non habet flozem. radix est grossa z mollis folia ericcantur z succus ipse reponitur in vase fictili zc.

Eppoglossos grece dictu equilingua. **B**ya. sco. yppo. glosos fructex est mirte agrestis similia folia habens minuta z comam spissam cuius folia i summitate sunt sicut lingua cum ramulis minoribus circa eadem folia zc. melius p. i. scribit qd p. y. infra in yppoglosa a **P**linio.

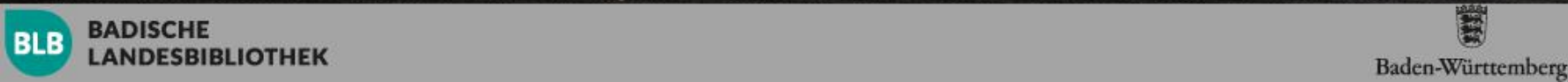
Eppoma. g. oestrum asillus.

Eppomaratro siue vt alij maratron agrion vel vt latini feniculum rusticum maior est ipso feniculo et semine z fructice radicem habet odoratam et semen vt carios et cetera. **B**ya. sco. sonat equinum feniculum.

Eppopios vel yppopia fm **P**au. est sanies collecta sub cornea oculi que egritudo onicha dicitur cuius intentio est vngula. non tamen illa vngula q nascitur in lacrimali oculi z per coniunctiuam extenditur vsqz ad corneam interdum coboperiens pupillam sed est sanies que sub ipsa cornea apparet in colore vngule vt etiam **A**uicenna in eodem capitu. dicit q assimilatur locus cornee vngule **S**emo. yppopios ofralmos appellatur cum ipso oculo inerit sanies purulenta inter primam z secundam tunicam aut in prime grossitudine tunice et cetera. alibi tamen idem yppopiam sine additione vocat liuoretz sub oculo vel ipsi palpebris. similiter et **O**ribasius **T**heodo. vero **P**risicianus yppopiam dicit tumorem que dam in angulo interiori oculi ca. p. io de oculorum morbis hoc tamen nomen videtur deriuari ab hoc verbo yppopizo quod e obstruo eo q bac sanie obstruatur visus. quare prima expositio vsqz magis conueniens z si sic est per. y. psilon meli⁹ scribitur.

Eppotamos grece equus flumialis est animal qua drupes maius cocco nullo in nilo degens z in terram exiens quod dicunt pefagio nili cremenutz ostendere. exit enim fluuium plenus aqua quam naribus euomit eo loco vsqz ad quem fluuij augmentum puenire debet.

Eppoquistidos grece qd apud **A**uicen. vocant eufistidos imitando grecum est succus barbe itcine fm **A**uican. que est fungus qui nascitur in radice rose canine fm eundem **A**uicen. z ipse fung⁹ vocatur arabice tararit. horum veritas patebit legenti capitula de eufistides z tararbit z barbe itcine apud **A**uicen. cum capitu. de yppoquistidos apud **S**erapio. z **B**ya. capitu. de ciseos **B**ya.

nascitur inquit circa radices eius ypoquistis quā multi vocant abriton vel quintinos similis rose psidie idest flori mali granati scilicet caduci. quaz balaustriam vocamus cuius vna pars ruffa est z altera alba est hec tunditur z exprimitur sicut acatia. multi vero eandem siccant z infusaz coquūt et expriment eam et aquā ipsam iteruz coquūt quādiu spissitudinem mellis accipiat z sic ea vtūtur. talis fungus satis habundat in nostris partibus z est figura eius ac si quis accipiat sex vel septem balaustrias z infigat vnam intra aliam ita qd non solum illius forme existit sed eiusdem grossitudinis z coloris z propter ea dicit **Dyasco.** qd a quibusdam quintinos dicitur qd est balaustria propter dictam similitudinem. aliud preterea capi. inuenitur apud **Dyasco.** in littera. y. quod incipit **Ypoquistidos** succus ē non dissimilis acatie. nā in primo capitu. videtur qd vocet ypoquistidos ipsum fungum. forma vero plante ad cuius radicem nascitur ostenditur in rosa canina. **Steph.** ypoqueston ē taraticon **Plini.** ypoquistis orobotron a quibusdam dictum malo granato immaturo similis nascitur vt dixim⁹ sub cisto vnde nomen z cetera. manifestum ē qd ciston est rosa canina cuius superius duas esse species dicit. **Una** flore albo. **Alia** roseo has ambas vidi. **Tertiam** cuius fructus maior folia longiora colore obscuro longe odorem iactans habens nescio quam tenacem humiditatem vt pollicaria. et hac dicūt laudanum colligi in creta miratus sum non modicū verba **Dya.** dicentis in capi. de cisteos. qd ē edera quam multi cisteron vocant. z post proprietates eius que sunt rose caninae addit nascitur circa radices eius ypoquistidos z cetera. vt supra. et post sermonem de ypoquistidos addit. ē autem alterum genus edere quam multi ancion vocāt z cetera. de qua dicit laudanum colligi. hunc errorem imitatus est **Auicenna**. nam vide capitu. de cussus qd ē edera. causa huius erroris aperitur p **Plini.** nam libro. xxiij. post sermonem de edera greci inquit vicino vocabulo ciston appellant z cetera. describens rosam caninam vt supra in ciston. ob similitudinez ergo vocabuli fuit appositus sermo huius plante sermoni de edera similiter z sermo de laudano eo qd ē species huius plante rose canine vt supra ostensum est. vbi at apud **Dya.** de laudano scribitur z est talis. est autem alterum genus edere quam multi antion vocāt z cetera. forte in greco erat genus ciston expositum fuit edere edera kissos kissos. **Correctio** igitur huius textus potest fieri in hunc modum. nā vbi ē cisea idest edera ponatur ciston z auferatur illa expositio. i. edera. deinde infra vbi habetur ē alterum genus edere dicatur ciston z sic concordabit cum **Plini.** z cum veritate.

Ippozis **Dyasco.** aspiratū scribit vt supra in hypozis.

Ippos grece equus.

Ippofees **Ste.** est spina tinctorum grecum est sed non ē cardus.

Ippofelinon **Steph.** ē querassum montanum. i. apium agreste **Dyasco.** yppofelinum quod alij apium agreste vocant aut smirnon siue vt latini olixatrum maius melius est ortiuo z albidius. radix est illi grossa z alta z mollis folia habet obrotunda z viridia in capite plenum est flore. que capita conclusa sunt in quibus semen est viride et oblongum z viscidum aromatis habens odorem radix eius odorata z alba est z eustodacha. nascit locis ymbrosis z in ortis z humidis zc. est macedonicum fm ipsum sonat ex vocabulo equinum apium z vt exponitur a **Gal.** libro de alimentis. quare melius per. i. qd per. y. scribitur vt grecus. hoc tamen fm **Gal.** aliud est ab olixatro vt infra in smirnon.

Ippofarcha species ydropisia infra in ydropisi.

Ippofeta compositum a greco ypos qd ē equ⁹ z eta. latinam ē cauda equina.

Ippostasis grece vbiqz in psalterio noe habem⁹ substantia grecum habet yppostasis. **Item** in li. d. doctrina greca yppostasis sbā per. y. debet scribi. et cetera.

Ippopotamos grece fm **Ysidorum** est piscis fluuiialis equo similis scilicet capite iubato z dorso in nilo nascens. sed de eo supra in yppotanos.

Ippuris grece incendula liber d. doctrina greca ippuris seu pifuris lampuris est noctiluca que et fossoros dicitur.

Irbocha vel ierbocha arabice talpa.

Ireos est species lilij secundum auctores z est iris infra.

Irrigeron **Stephanus** exposuit ad rion vt supra in erigeron zc.

Irrigeron **Dyasco.** hasta ē ei cubito longa z ruffa et spinosa folia habet tenera minora ab euzonio florem mellinum habet qui se citius aperit et sicut capilli albi apparent z capitellum rotundū vnde z nomen accepit. verno floret. radix ei⁹ inutilis est. nascitur circa parietes et circa hedificia z cetera.

Irringus dicitur a quibusdam cardopanis z ē apud **Scrapionem** vna species de centum capita et hoc asserit etiam **Plini.** **Auicenna** duo videtur facece capitula de ipso. **Unum** atracifus. **Et** aliud halibium vt supra **Dyasco.** irringi aut irrignon aut nux agrestis herba ē spinosa folia eius in initio comeduntur z in sale componuntur que folia lara z aspera sunt gustum aromatis habentia que cum creuerint obruffuz colorem habent cū multis virgis in quibus sunt multa capitella rotunda spinosa astam habet duram in giro z quandoque albam aut viridem aut iacintino colore radix ē illi oblonga z lata nigra deorsus deintus alba pollicis habens crositudinem aromate plena

nascitur locis lapidosis in campis et cetera. **P**li-
 eringe vel eringion est dura fructuosa spinosis
 folij scaule geniculato vt cubitali et maiore aliqua
 do alia albicans alia nigra radice odorata et sati-
 ua quidem est sed et sponte nascitur in asperis et sa-
 rosis et littoribus maris nigrior duriorq; folio apij
 et his candidam nostri centum capita vocant. am-
 de eiusdem effectus etc.

Irrugion scripsit **S**tepha. pro irrigion. nam sem-
 per scripsit. u. ubi inuenit. v. psilo et scripsit per ge-
 minum. g. vt inuenit in greco. sed quando ita est
 semper primum. g. transit in sonum littere. n. na-
 scribunt aggelios et legunt angelos et exposuit qd
 est semel bene et herba iudaica. sed apud **A**uicen-
 herba iudaica est herbium. hec a quibusdam pni-
 calis vocatur **G**allie. in libro de alimentis astru-
 kis vocat.

Iriion grece capitum purgatorium apud **A**lexan-
 drum capitu. de cephalca. sed intinon melius vt
 supra in in.

Iriou **P**linius inter segetes nascitur simile fessa-
 mo et a grecis **irimon** vocatur. galli vell. on ap-
 pellant. est autem fructuosum solis eruce aguilio
 ribus paulo semine naustruti etc. credo qd sit eri-
 funon de qua supra.

Iris **D**yscolides illirica folia habet filio vel gla-
 diolo filia s; maiora et vastiora et pinguiora flores
 etiaz habet superiores diuersi coloris id est albos
 aut melinos aut purpureos aut venetos radi-
 ces habet sub terra duriores et tricuratas odore
 bono plenas. he radice colligende sunt et sulo in-
 ferende. et si pendentes siccande sunt et cetera.

Stepha. iris est susanum glaucuz pro susen quod
 est liliu. que sunt a me quidam miles arabs quid
 esset iris et cum ignorassem miratus est cum esse
 diceret nomen latinum. ego autem videns scri-
 ptum nomen cognoui errorem a notis processis-
 se. nam sic notabat hoc sonat iris sed hoc sonat
 iris. sic sepe decipiuntur arabes in alienis nomi-
 nibus quando male scribunt et notant vt plurib;
 locis huius operis ostenditur. iris nunquam nisi
 per. i. scribi debet secundum grecum quatuor apb
Dyscolides et multos alios scribitur per. y. vo-
 catur autem ab arcu celesti propter diueritates
 colorum florum. **L**iber antiquus de simplici me-
 dicina ireos ad similitudinem iris quam videm;
 in celo cognominatur. quomodo eniz illa plures
 et dissimiles habet colores sic et varios et differen-
 tes emittit flores. nam alij s; sunt a. bi alij cerulei alij
 purpurei alij violacei. folia habet similia gladiolo
 sed maiora et altiora et pinguiora. ramulos quo-
 que et ipsos similes radicales nodosas duras sua-
 uiter olentes in modum viole. optima est ireos il-
 lirica et macedonica. est eniz spissa et breuis et no-
 fragilis et subruffa odore suauiissima et gustu lin-
 guam viscido excalefacit et dum tunditur sternu-
 tare facit etc. ex hoc habeo quare vocat illirica. s.

a regione.

Irudo sanguifuga latinum est. nam grece bdella
 dicitur.

Istatis **D**yscolides quo insectores vtuntur folia het
 plantaginis similia sed pingua et nigriora et vir-
 gam amplius cubito longam et cetera. et infra est
 et agrestis similis supradicte folia maiora habes
 similia lactuce virgas multas et diuisas et obruf-
 sas et folliculos habens cum semine sicut linguaz
 florem mellinum huius etc.

Istatis liber antiquus de simplici medicina greci di-
 cunt sed ab **I**stalis aluta vocatur nascitur vbiq;
 campis vel ortis et locis cultis etc.

Ischas. g. ficus sicce ischas ischades in libro **G**ali-
 de alimentis.

Ischia grece scia **P**aulus capitulo de duritia
 renum. sed ibi iscia scribitur sed grecus ischia
 inde.

Ischia des sciatica ischia. s. idem etc.

Ischiatos sciaticus.

Ischion vertebra scia.

Ischion vero p. o. maga. s. sanus vigens vegetus.
 nam ischis valitudo fortitudo sanitas.

Istercitis grece liber antiquus habet folia minuta
 lanuginosa et vna radice multos ramos emittit
 per terram fusos florem croceuz butalmos simi-
 lem odorem mente si digitis conteratur et cetera.
 hanc peculiariter laudat ad ydrosorbiam et con-
 ceptum.

Ischiti **P**aulus capitulo de catarro comedant in
 quit istia filanum et ischiti et amigdalas et pine-
 as et cetera. videtur karice vt. vides supra voca-
 tas scas.

Isosagus a sagim quod est comedere est via cibi in flo-
 machum.

Isopuron exposuit **S**tephanus qd est iulbanum. sed
 iulbane est piscum legumen quod grece vocatur
 akos.

Isopus alius herba alius cerotum. sed p. y. d. scri-
 bi ysopum infra.

Is grece per diphthongum est ouis que et proua-
 ton dicitur

Istro. g. furiosus infans inde istrio.

Istercipniz apud **M**usionem vocatur prefoca-
 tio matricis proprio capitu. sed steripopniz puto
 melius. nam apopniz grece est prefocare.

Istros. g. assilus tabanus oestrum est greci imita-
 tio oestros

Itea. g. salix. inde dyateon emplastrum quod cum
 salice fit.

Itria **P**au. capitu. de catarro sunt tri. et est grecu
 arabs dicit atria sunt et pasta longi subtiles cil-
 les vt fila.

Iu bisyllabum sepe inuenitur per ios et est rubigo
 quando indeterminate inuenitur accipitur pro
 rubigine eris vt in pratica simili **A**manion vbi
 habetur in **A**lmanfore habet zimar. huius vero est

aspiratione aliquando reperitur pro viola que. g. lon vocatur.

Iudebi vel apud **Almanforem** iudebegi est cibus arabicus ex rizi & lacte interdum hoc modo scilicet ponitur olla in fundo furnuli cum lacte & rizi & super ipsam suspenditur aries pinguis vel edus et clauso furnulo dimituntur tota nocte coqui ita quod pinguedo & liquor resoluta ex carnibus in olla cadit dum ambo coquuntur mane agitato vel circumducto quod est in olla illa est iudebi.

Iulbere liber de doctrina ara. est legumen dictum pisa.

Iubel arabice est syrupus simplex ex sola aqua & zucaro vel adhibita aliqua parte aque rosacee ut **Joan. Sera.** in. vii. est a greco iuleui.

Iuliulem arabi. sisamum utroque idest consonante vocatur autem semel post grecum ut apud **Zuicennam.**

Iulinar arabice balaustia sed apud **Alabatam** geluari scribitur.

Iulus **Stephanus** pro iulo scripsit et est margarita.

Iumar arabice cissillio quod est germine palme siluestris quod in ortu suo dum est adhuc recens & molle comeditur ponitur in confectione almuri. xxx. vii. **Azarauj.**

Iumeum ara. arbor quod. g. dicit siccomorus. & dicit ficus fatua & ficus **Saraonia.**

Iuminuzum **Alabas** capitu. de squinantia & etiam alibi videtur quod sit fermentum. nam in simili casu et loco in pantegni ponitur fermentum etc.

Iumdebeduster supra in beduster & in gendebeduster.

Iuncus **Plinius** iuncus quem **mariscum** vocant ad texendas segetes. & infra alterum genus iuncorum quod **marinum** & a grecis **oxiscenon** vocari inuenio. **Tria** eius genera acuti sterilia quam marem & oxin greci vocant. reliqua femina ferens semen nigrum quem **malacratam** appellant crassior hic & fructuosior magisque etianum. **Tertius** qui vocatur **holoscenos** ex his **melancranis** sine alijs generibus nascitur. ortus & olosenos eodem cespite. olosenos qui mollis & carnosus est fert fructum vuarum coherentium modo. nascitur autem quem marem appellamus ex semetipso cacumine in terram defixo. malacratas autem suo semine. alioquin omnium radices omnibus annis moriuntur. & infra quidam enim etianum unum genus faciunt iunci trianguli ciperon vocant. multi vero non discernunt a ciperone vicinitate nominis. nos distinguimus utrumque ciperus est gladiolus radice bulbosa laudatissimus in insulis crete deinde narzo & postea fenice cretico candoz odorque vicinus narzo natio acrior feniceo exiguum inspirans nullus egipto. nam & ibi nascitur et cetera. & infra. ciperon vero iuncus est angulosus iuxta terram candidus cacumine niger

pinguisque. folia infra porraceis exilia i cacumine minuta utriusque est semen. radix oliue nigre similis que oblonga est ciperidam vocant odor est ei nardinum imitans & cetera. & infra inuenio est unum genus iunci quod **trepicen** vocant cuius semen soniferum est & cetera. greca herbaria vocabat iuncum **violam** vel **bolam** & dicebat **oriola** acuti capitis **cambourola** obtuli capitis vocari apud grecos. apud **Sya.** tuncus vocat sicut num de quo infra in squino.

Iuniperus **Sya.** est arbor alia parua alia magna sed uterque acris virtutis sunt et cetera. scito quod in huiusmodi ca. circa finez insertum est de alia planta a loco illo scilicet ubi legitur. succus eius medetur vipera veratis et cetera. ab illo enim loco vsque ad finem capitu. non est iuniperus quod patet per **Serapi.** **Iuniperus** vocatur. g. **arkeutos** antiqui **arecotides** corrupte dicebant arabice vero vocatur **harbar.**

Inscoller **Dyalcozides** est genus colliri fragile et subrubrum. **Duius** genera sunt duo.

Unum quod foditur in terra. **Altez** quod tali fit ratione. mortarium sit capium cum pistello suo in quo alumen liquidum nitrum & sal equo pondere cum aceto inicianur sub sole seruere donec spissum fiat & colorem ceruleum faciat. postea singitur ut collirium. aliqui vero cum vrina infatis masculi hoc faciunt & ydoneum sit ad aurum colligandum etc. hoc vocatur apud **Auicem.** id quo aurum adberet.

Iusquamus **Dyalcozides** grece latine dicitur **calicularis.** fructus est minor astam grossiorem habens & cetera. folia lata & oblonga & diuisa nigra & aspera iuxta cuius astas capita similia sunt capitibus psidie plena semine sicut **meconos.** **Sed** iusquamii tria sunt genera. **Unum** purpureum florem habens & folia malace similia semen nigrum folliculos duos & spinosos. alterum vero flores mellinos habet folia & folliculos molles semen obruffus sicut **erisimon.** ambe vero iste maniam prestant & carotice sunt et minus vsuales. **Tertium** vero genus cuius vsus frequentatur folia habet pingua & mollia & gili plena semen album & flores albos profens. nascitur locis maritimis & in ripis. semen vero vtile est album quod si minime inuentum fuerit ruffum secundatur. nigrum vero inutile est. semen vero eius & folia ericantur & asta ipsius tusa & expressa hic succus in sole ericcandus est quia vtilis est vsui post annum. semen eius siccum in caldaria missum tunditur & exprimitur est vero succus melior viridis quod siccus multi. vero farine tritice succum eius admixtum factis troiscis reponunt. vtilis est & succus siccatus seminis viridis etc. **Plinius** apud grecos **rosiamos** appellatur. plura eius genera unum nigro semine folijs pene purpureis spinosum vulgare autem candidius est & fru

eticosius. alterum semen papaveri simile. quar-
tum genus molle lanuginosum pinguis ceteris
candidi seminis in maritimis nascens hoc rece-
pere medici zc. per y. scribit grecus quare voca-
lis est prima y. yoskiamon dicit. arabs vero ben-
si dicit. qui dicunt suecharam apud Aui. in secu-
do esse insquamum non bene dicunt vt patebit
infra in .s. quidam antiqui quidam vocauerunt
vel gingam zc.

Trioton fm **Dya**. multi cameleuntam vocauerunt
tam albam qm nigram.

Tros grece viscus. **Dau**. zapi. de fontibus. **I**tem
de portis iuncturarum ito quercino. **I**tem liber
de doctrina greca ixos viscus.

K

Littera eiusdem potesta-
tis e apud grecos vt apud
nos preter quando ante.
dit ei gamma quod est .g.
mutat ipsum .g. in sonum
littere .n. arabes vero du-
pler habent. **U**num vo-
cant kef. **A**liud kaf.

Kabar arabice capparitis
post grecum .b. pio. p. lit-

tera ponentes.

Kachetia grece nos cacetia dicimus mala habitu-
do que consuevit antecedere ydropisum.

Kekrios dicit grecus est cardamomum liber d do-
trina greca.

Kagechion e spes aromatico:um. sed **T**heodo.
Driscia. libro de simplici medicina dicit q ka-
krios e semen ferule.

Kactile ara. e cardamomum.

Kadimfa **D**lini. ea que supra a **Dya**. de kadimia
vel prope ea.

Kadus vas z e grecum. nam kados liber de doctri-
na greca situla modiolum cados emicadium me-
dicas caddos.

Kaffoz arabi. camfoza.

Kasfrayendi aspaltum iudaicum. vocatur etiaz na-
fra arabi. gre. napta. vt infra et cetera.

Kabisfar arabice species cucumeris multum longi.
kate alia species secundum **A**uicennam z fucos
alia species secundum librum de doctrina ara-
bica.

Kaysum arabice abrotanum.

Kayfur apud **A**ui. exponitur q e albased. sed vtru-
que corruptum est. nam in arabico est kayfur z
dicit q est alfanek. z fonech apud **S**erapi. est pu-
mex z in libro de doctrina arabica scribitur q ka-
byfur est pumex. z dicit **A**ui. q de ipsa locutus
est in ca. de spuma maris z ipse nunquam alibi lo-
quitur de pumice. quare videtur velle quod pu-
mex sit vna z sit vna ex speciebus spume maris. z
si sic est. non conuenit cum **Dya**. z **S**erapi. qui
faciunt diuersa capi. de vtriusq. z capi. de spu-

ma maris quilibet horum trium conueniunt po-
nentes quinq. species. **I**am supradictus est q
Dyalcozi. vocat spumam maris altionum vel
altionium.

Kakenus arabice cignus.

Kakille arabice apud **S**erapi. ex verbo **A**bobani
fa est inquit cuulam z est sicut vsnen nisi quia est
maius z homines comedunt illud cum ficibus
folium eius assiliatur folio nasturtij z ipsum est
amplioris humiditatis q cicera z magis aquo-
sum. abir cachille oritur in sterquilinijs z est her-
ba similis herbe vsnen. z est in ea aliqua caliditas
propter suam faldedinem que inest ei. similis ba-
ur arch zc. est purgatiua aque citrine nobis igno-
ta **A**ui. enim de ipsa loquitur.

Kakokimos .g. malis humoribus laborans.

Kal arabice acetum.

Kalaminte grece calamentum.

Kalamos grece calamus canne barundo.

Kalb arabice cor.

Kalliommos grece noctua glaur.

Kali arabice est planta in littonibus maris nascens
similis vermiculari pinguis z salsa qua combusta
cinis eius coglobatur in massaz que nostro ydio-
mate vocatur sedra ex qua fit vitrum. sal vero
quint eius decoctione quando fit vitrum ema-
nat est sal alkali. et dicunt arabes q kali est speci-
es vsnen. **K**alis vero in libro diuisionum capi-
de doloze dentium kali inquit est alumen assur-
Kalib ita scribitur in tertio sed in arabico est kulb z
e' nullum solis vt patet per **S**erapionem co-
dez capitulo.

Kamadarios dicit arabes corrupte pro kamedri-
os vel kamedreos.

Kamehali arabice triticus.

Kamech arabice tubera.

Kamedreos z camepitheos z omnia huiusmodi
a kame quod est infusum melius per ch. scribitur
tur secundum grecum vt supra ostensum est.

Kamelos grece kamelus.

Kaminos grece caminus.

Kamir arabice fermentum.

Kamsa arabice vermiculus.

Kamse ozach arabice quinque folia pentafilon
grece.

Kamum arabice cimum.

Kanabis grece canaba.

Kanabit arabice species caulis.

Kadelos liber de doctrina greca est papilio bestia
quadrupes venatilis **A**liabas in doloribus iun-
cturarum eo vtitur. interdus papion claudus in-
uenitur zc.

Kanos arabice scarabeus.

Kanich arabice strangulatoz planta alia strangula-
toz leopardi alia lupi supra de ipsa in aconito.

Kanthi ofthalmu grece anguli oculorum inde e ca-
thib de quo supra